

Målnummer:	UM10061-09	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2011-02-24		
Rubrik:	I södra och mellersta Somalia, dvs. i de delar av Somalia som inte utgörs av Somaliland och Puntland, har det vid tidpunkten för Migrationsöverdomstolens avgörande ansetts råda ett tillstånd av inre väpnad konflikt. En asylsökande från Mogadishu har därför bedömts vara alternativt skyddsbehövande då han saknat internt flyktalternativ och den brottslighet han gjort sig skyldig till inte kunnat utgöra grund för uteslutande.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 4 kap. 1 §, 2 §, 2 a §, 2 c § och 3 a § samt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716)• Artikel 2 e, artikel 15 c och artikel 17.1 i rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (skyddsgrundsdirektivet)• Rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus (asylprocedurdirektivet)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• EU-domstolens avgörande den 17 februari 2009 i mål C-465/07, Elgafaji mot Staatssecretaris van Justitie• MIG 2007:9• MIG 2007:30• MIG 2009:4• MIG 2009:27		

REFERAT

A reste enligt egen uppgift in i Sverige den 30 juli 2006 och ansökte om asyl påföljande dag. Den 1 december 2006 avskrev Migrationsverket ansökan och avvisningsärendet från vidare handläggning sedan han registrerats som avviken. A ansökte åter om asyl den 27 juni 2008. Han uppgav då att han rest in i Sverige den 30 juli 2007.

Till stöd för sin ansökan anförde A i huvudsak följande. Vid ett återvändande till hemlandet riskerar han att dödas av personer ur en annan gruppering i den klan som han själv tillhör. De mördade två av hans bröder under 1990-talet. År 2002 attackerades han i hemmet av samma personer. Han skadades och blev tvungen att söka sjukhusvård. Han kommer från Mogadishu och återoppar även den allmänna situationen där och i övriga Somalia.

Migrationsverket avslog den 28 januari 2009 A:s ansökan och beslöt bl.a. att han skulle utvisas. I skälen för beslutet angav verket i huvudsak följande. A har inte gjort sina asylskäl sannolika och han är därmed inte att anse som flykting eller skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 1 § respektive 4 kap. 2 § första stycket 1 utlänningslagen (2005:716). Eftersom det inte finns någon personlig hotbild mot A har han inte heller gjort sannolikt att han löper en personlig risk för att bli utsatt för övergrepp kopplade till de svåra motsättningar som råder i centrala och södra Somalia. Han är därför inte skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § första stycket 2 utlänningslagen. Det har inte framkommit några omständigheter som kan anses vara synnerligen ömmande enligt 5 kap. 6 § samma lag.

A överklagade Migrationsverkets beslut till migrationsdomstolen.

Migrationsverket bestred bifall till överklagandet.

Länsrätten i Stockholms län, migrationsdomstolen (2009-11-20, ordförande Rado samt tre nämndemän), avslog överklagandet och yttrade bl.a. följande.

Det som A uppgett att han varit utsatt för och riskerar vid ett återvändande till hemlandet har inte i sig sådant direkt samband med någon av de grunder som omnämns i flyktingbestämmelsen i 4 kap. 1 § utlänningslagen att han är att anse som flykting. Det har heller inte framkommit att han vid ett återvändande till Somalia skulle riskera att utsättas för sådan omänsklig eller förnedrande behandling som avses i 4 kap. 2 § första stycket 1 utlänningslagen. Enligt Migrationsöverdomstolen råder det för närvarande inre väpnad konflikt i Mogadishu. Eftersom det inte har ifrågasatts att A har haft hemvist i Mogadishu föreligger förutsättningar att bevilja honom uppehållstillstånd enligt 4 kap. 2 § första stycket 2 utlänningslagen. Migrationsverket har inte ens påstått att det skulle finnas något internflyktsalternativ för A. Mot bakgrund av att A den 27 maj 2008 dömts för urkundsförfalskning och osant intygande till fängelse i två månader finns det särskilda skäl att enligt 5 kap. 1 § första stycket 2 utlänningslagen vägra A uppehållstillstånd. Hans överklagande ska därför avslås.

A överklagade domen till Migrationsöverdomstolen och yrkade att utvisningsbeslutet skulle upphävas och att han skulle beviljas permanent uppehållstillstånd, flyktingförklaring samt resedokument. Till stöd för sitt överklagande anförde han sammanfattningsvis följande.

Han har tillräckliga och trovärdiga skäl för att hans ansökan ska beviljas. Han har på alla sätt som varit tänkbara bistått de svenska myndigheterna i försöken att klarlägga sin identitet. Han har gett in ett körkort och därmed styrkt identiteten på det sätt som är möjligt. Han har hela tiden hållit fast vid och konsekvent hävdatt att han är hemmahörande i Mogadishu. Det saknas anledning att betvivla denna uppgift. I Mogadishu råder inre väpnad konflikt och han har ingen möjlighet att fly internt till någon annan del av Somalia. Han har inga relationer till eller släktingar i Puntland eller Somaliland. Det är alltså helt omöjligt för honom att bosätta sig där. Den brottslighet som han har gjort sig skyldig till är av mycket ringa art och omfattning. Den ligger dessutom flera år tillbaka i tiden och han har inte återfallit i någon brottslighet. Det kan inte anses förenligt med en humanitär asylpolitik att förvägra honom skydd från väpnad konflikt på grund av denna typ av engångsföreteelse.

Migrationsverket bestred bifall till överklagandet och anförde sammanfattningsvis följande.

A har genom sitt agerande försökt dölja sin identitet och medvetet försökt vilseleda svenska myndigheter. Därtill kommer att han till grekiska myndigheter uppgett ett annat namn och en annan födelsetid. Detta tyder på att han är ovillig att medverka till att klarlägga sin identitet, inklusive sin tidigare hemvist. Hans identitet är fortfarande oklar. Även om han har gett in ett somaliskt körkort i det i Sverige uppgivna namnet kan han mot bakgrund av sitt övriga agerande inte anses ha gjort vad som på honom ankommer för att vara svenska myndigheter behjälplig med att utreda sin identitet. Förutom att vilseleda myndigheterna i identitetsfrågan har han också hållit sig undan verkställighet till Grekland. Det är inte rimligt eller meningsfullt att göra någon ingående prövning av hans åberopade skyddsskäl gentemot enbart Mogadishu. I motsats till vad migrationsdomstolen kommit fram till har A inte gjort sannolikt att han har sin hemvist i Mogadishu och att han på grund därav är alternativt skyddsbehövande. Prövning av hans asylskäl ska ske mot hela Somalia. Eftersom A inte gjort ett ärligt försök att styrka sin identitet och sin

berättelse utan tvärtom medvetet försökt vilseleda svenska myndigheter kan han inte komma i åtnjutande av bevislätnadsregeln "benefit of the doubt". Då han inte gjort sina individuella skäl sannolika kan dessa inte utgöra grund för skydd.

Det får alltså anses råda en väpnad konflikt i Mogadishu och mot bakgrund av konfliktens intensitet och varaktighet kan det inte krävas en så stark individuell hotbild mot den sökande för att denne ska vara alternativt skyddsbehövande mot denna stad.

Migrationsverket vill mot bakgrund av aktuell landinformation, vilken tyder på ett försämrat säkerhetsläge i vissa delar av Somalia, lämna öppet för Migrationsöverdomstolen att avgöra om konflikten i städerna Belet-Weyne i regionen Hiiran samt Dusamarreb i regionen Galgaduud till sin intensitet och varaktighet är så allvarlig att det ska bedömas råda en inre väpnad konflikt i dessa områden. När det gäller övriga delar av södra och "centrala" Somalia gör Migrationsverket bedömningen att säkerhetslägets intensitet inte är av den grad eller varaktighet som krävs för att det ska anses råda väpnad konflikt där. En starkare individuell hotbild krävs för att sökande från dessa delar ska bedömas vara övrig skyddsbehövande. Det går inte att slå fast att ett återvändande inre kan ske till någon del av Somalia. Detta gäller även Mogadishu. A bedöms därför inte ha något skyddsbehov mot sitt hemland.

Om Migrationsöverdomstolen kommer fram till att A ska prövas mot förhållandena i Mogadishu har han möjlighet till internflykt. Han är en ensam man från en av huvudklanerna. Han är i arbetsför ålder och har inte på något sätt gjort sannolikt att han skulle ha svårt att få skydd av sin klan, som uppenbarligen hjälpt honom under flera år.

Den allmänna säkerhetssituationen i Puntland och Somaliland når varken upp till väpnad konflikt eller svåra motsättningar och internflykt till dessa områden är relevant och rimligt för personer som betraktas som hemmahörande där. Verkställighet av personer dit kan dock endast ske om vederbörande har någon slags anknytning till området i fråga, såsom tidigare vistelse, familj eller klan.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2011-02-24, Wahlqvist, Råberg, referent och Lindqvist), yttrade:

Utredningen i Migrationsöverdomstolen

Hos Migrationsöverdomstolen har Migrationsverket åberopat bl.a. följande rapporter. Migrationsverket, Somalia, Säkerhetssituationen och stridande grupper - uppdatering januari 2010, Lifos nr 22218; Migrationsverket, Landinformationsenheten, Säkerhetssituationen i Somalia, 2010; Home Office, Operational Guidance Note, juli 2010, avsnitt 3.6; United Nations Security Council: Report of the Secretary-General on Somalia pursuant to Security Council resolution 1872 (2009), oktober 2009, Lifos nr 21585; Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon: Temanotat Sør-Somalia: Sikkerhetssituasjonen, juni 2009, Lifos nr 20980; Somalia: A National and Regional Disaster? A Written Report by Ken Menkhaus commissioned by United Nations High Commissioner for Refugees, Emergency and Technical Support Service, april 2009, Lifos nr 20728; International Crisis Group, Somalia: The Trouble With Puntland, augusti 2009, Lifos nr 21318; Migrationsverket, Rättschefens kommentarer angående klanskyddet och skyddet för minoritetsgrupper i Somalia, april 2009, Lifos nr 20644.

Migrationsöverdomstolen har tillfört målet Migrationsverkets rapporter Säkerhetssituationen i Somalia 1-31 oktober 2010, Lifos nr 24097, 1-30 november 2010, Lifos nr 24456, och 1-31 december 2010, Lifos nr 24458.

Av landinformationen framgår bl.a. följande om säkerhetsläget i Somalia.

Södra Somalia

I södra Somalia förekommer sporadiska strider. Al Shabaab har kontrollen även om det finns fickor med Hizbal Islam och Ahlu Sunna Waljamaa (ASWJ) och andra mindre grupperingar. (Migrationsöverdomstolens anmärkning: ASWJ kommer ursprungligen från provinsen Galgaduud och drivs av religiösa motiv. ASWJ försvarar den i Somalia traditionella sufiska inriktningen av islam. I södra Somalia har det bildats ytterligare en fraktion av gruppen. Den har ett vänskapligt förhållande till TFG men får inte ekonomiskt stöd därifrån. ASWJ ser Al Shabaab och Hizbal Islam som sina motståndare. Etiopien stödjer gruppen med bl.a. vapentillförsel. Den är väl organiserad och väl rustad för stridigheter, Lifos nr 22218 p. 4.3.) Strider äger rum mellan Al Shabaab och Hizbal Islam i provinserna Lower Juba och Shabelle Hoose (Lower Shabelle). Säkerhetssituationen har främst försämrats på så sätt att Al Shabaab attackerat FN-organisationer och NGO:er (Non Governmental Organisations, dvs. enskilda organisationer). FN-anställda har utsatts för hot, vilket lett till att FN begränsat närvaron för internationell kontroll. Civilbefolkningen utsätts för allvarliga kränkningar av sina mänskliga rättigheter.

Hårda strider utbröt den 26 oktober 2010 i staden Rab Dhuure i provinsen Bakool mellan TFG/etiopiska trupper och Al Shabaab med ett okänt antal nya internflyktingar som resultat.

Från provinsen Gedo rapporterades hårda strider i gränsstaden Belet Hawa mellan Transitional Federal Government (TFG) och Al Shabaab under tiden den 18 till den 21 oktober 2010. Al Shabaab tvingades överge staden efter att ha kontrollerat den i över ett år. Den 27 oktober 2010 rapporterades det om sporadisk skottlossning. Mellan 65 och 80 procent av befolkningen beräknas ha lämnat staden för att söka skydd. Många har begett sig till Kenya. Den 29 oktober 2010 tvingades styrkor allierade med TFG till reträtt sedan Al Shabaab erhållit förstärkning från andra provinser. I början av november 2010 rapporterades det att TFG-allierade befann sig i Doolow och planerade en ny attack mot Belet Hawa. I slutet av november 2010 utbröt strider i Gedo mellan TFG och ASWJ, å ena sidan, och Hizbal Islam, å den andra, med dödsoffer som följd. Den 13 december 2010 spred ASWJ flygblad och uppmanade befolkningen i Belet Hawa att lämna staden på grund av en förestående attack mot Al Shabaab. Enligt TFG-guvernören i Gedo är TFG-allierade redo att återta provinsen.

I november 2010 förekom det stridigheter mellan två underklaner till Rahanweyn i Baidoa i provinsen Bay. Konflikten handlar om rättigheter till vatten och betesmark. Al Shabaab har hotat att ta kontroll över området om inte striderna upphör. Under tiden den 1 december till den 2 december 2010 pågick det strider mellan Al Shabaab och Hizbal Islam i distriktet Buur Hakaba i samma provins. Al Shabaab tog över distriktet, vilket innebar att Hizbal Islam därefter endast behärskade byn Dooynuunay, 25 km sydost om Baidoa. Nya strider utbröt mellan grupperna den 11 december 2010 i Buur Hakaba efter att Hizbal Islam anfallit Al Shabaab. Hizbal Islam uppges ha lidit stora förluster och Al Shabaab behöll kontrollen över området. Ett okänt antal civila lämnade detta på grund av rädsla för nya strider. Minst tre personer dödades och flera skadades. Tre dagar senare utbröt ytterligare strider mellan Al Shabaab och Hizbal Islam i byn Bohol Bashir i Buur Hakaba. Byn uppgavs vara kontrollerad av Al Shabaab. Vid samma tidpunkt mobiliserade Al Shabaab trupper i Bay och Bakool för att strida mot Hizbal Islam i Afgooye. 300 nya Al Shabaab soldater avslutade sin militära träning under december månad 2010.

I början av december 2010 attackerade Hizbal Islam fordon med teknisk utrustning tillhörande Al Shabaab mellan byarna Yaq-bariweyne och Leeqo i distriktet Wahlaweyne i provinsen Shabelle Hoose (Lower Shabelle). Al Shabaab tog under samma månad kontrollen över byn Toro-Torow i Awdhelge distriktet

från Hizbal Islam. Den senare gruppen fick därefter endast kontroll över Afgooyedistriktet i samma provins. Distriktet överlämnades den 21 december 2010 frivilligt till Al Shabaab. En f.d. ordförande i Hizbal Islam lovade i slutet av december 2010 att fortsätta kampen mot TFG.

Mellersta Somalia

Al Shabaab och Hizbal Islam kontrollerar större delen av mellersta Somalia utanför Mogadishu. I regionerna Hiiran, Galgaduud och Mudug pågår främst strider mellan olika islamistiska grupperingar. Oroligheter i början av år 2010 ledde till att mer än 25 000 personer tvingades att lämna sina hem. Uppgifter om antalet dödsoffer saknas. Civila i områden som drabbas av konflikt är utsatta för övergrepp, könsbaserat våld, olagliga arresteringar och kvarhållanden. I områden som kontrolleras av Al Shabaab verkställs avrättningar och stympningar enligt sharia. En följd av de stränga straffen är att kriminaliteten minskat i områden som kontrolleras av Al Shabaab och Hizbal Islam. I Mogadishus närområde, såsom Afgooyekorridoren, vägen till Balcad samt mellan Balcad och Jowhar är situationen relativt säker såtillvida att det endast förekommer sporadiska stridigheter. Dessa områden kontrolleras av Al Shabaab och/eller Hizbal Islam. Framför allt i Afgooyekorridoren är kriminaliteten hög. I december 2010 kom uppgifter om att Al Shabaab och Hizbal Islam gått samman.

I stridigheter den 20 och den 21 november 2010 mellan ASWJ och Al Shabaab i byn Waradhumale i Galgaduud dödades minst 10 personer och 17 skadades. Efter ytterligare strider den 23 november 2010 tog ASWJ kontrollen över flera byar i området. Striderna i Mudug utkämpades mellan underklanerna Saad och Saleban (Hawiye/Habr Gedir) i byn Mir-Hawled i distriktet Galinsoor efter att Saleban attackerat en Saad-bosättning den 3 november 2010. Under två dagar dödades 18 personer och lika många skadades. Spänningen mellan dessa två underklaner har ökat och flera allvariga incidenter har inträffat. Nya hämndaktioner väntas. Grupperna har en lång historia av våldsam klankonflikt bakom sig.

Den 29 november 2010 angrep ASWJ en av Al Shabaabs baser i Belet-Weyne i provinsen Hiiran men drog sig tillbaka samma dag. I byn Halgal i Belet-Weyne utbröt det strider den 22 december 2010 då TFG attackerade Al Shabaab. Samtidigt inledde TFG tillsammans med etiopiska trupper en militär operation i Kala-beyr i Hiiran varvid personer ur Al Shabaab greps. Den 26 december 2010 anföll Al Shabaab TFG allierad milis i Ceel Gaal i Hiiran. Ceel Gaal uppgavs kontrolleras av Al Shabaab.

Hizbal Islam lämnade distriktet Harardhere i provinsen Mudug den 22 december 2010 och området kontrollerades därefter inte av någon grupp. En talesman för Galgaduudadministrationen uttryckte oro över att distriktet skulle tas över av Al Shabaab. I provinsen fortsatte också de tidigare nämnda stridigheterna mellan underklanerna Saad och Saleban. Två personer ur Saleban dödades den 22 december 2010.

Den 1 december 2010 utbröt strider efter det att Saad-milis attackerat underklanen Saleban i byn Diyeno utanför Adado i provinsen Galgaduud. Attacken ägde rum under pågående TFG-ledda medlingsförsök mellan de båda underklanerna. Tre civila och två säkerhetsvakter dödades i attacken.

Särskilt om Mogadishu

I staden pågår kontinuerligt stridigheter mellan å ena sidan Al Shabaab och Hizbal Islam och å andra sidan TFG och Afrikanska Unionens fredsbevarande styrkor (AMISOM). Det förekommer också stridigheter mellan Al Shabaab och Hizbal Islam. Även miliser och olika gäng deltar i striderna. Dessa sker framför allt i Wardhiigleey och runt presidentpalatset Villa Somalia. Al Shabaab och

Hizbal Islam och olika grupperingar samt TFG och AMISOM har kontroll över olika delar av staden men vilka som kontrollerar vilket område är i ständig förändring. I centrala Mogadishu har ingen grupp kontroll. Al Shabaabs starkaste fäste är i distriktet Dayniile. Där bor framför allt personer från hawiye-murusaklanen. Även distriktet Heliwaa kontrolleras av Al Shabaab. För stadens innevånare är möjligheterna att röra sig begränsade.

Den 2 december 2010 rapporterades om hårda strider i stadsdelen Boondheere mellan TFG/AMISOM och Al Shabaab. Regeringssidan uppgavs ha vunnit mark. Mellan den 3 och den 10 december 2010 dödades minst 30 personer och fler än 60 personer skadades. Veckan därpå rapporterades det om strider varje dag utom en i stadsdelarna Boondheere, Hodan, Hawl Wadaag och Wardhigley. Under sista veckan av år 2010 pågick såväl eldstrider som granatbeskjutning i dessa stadsdelar. Under december månad 2010 rapporterades sammanlagt minst 119 dödsfall och 215 skadade personer till följd av striderna - de allra flesta civila. Den 21 december 2010 anlände den första gruppen TFG-soldater, vilka tränats i Uganda, till Mogadishu.

Puntland och Somaliland

Säkerhetssituationen i Puntland var länge stabil och området var med somaliska mått mätt tämligen välmående. Under de senaste åren har dock säkerhetssituationen försämrats. Kriminalitet är ett sätt att försörja sig på för såväl personer inom säkerhetstjänsten som arbetslösa ungdomar. Kriminella gäng ägnar sig åt sjöröveri, kidnappning mot lösensumma, vapen- och människosmuggling. I provinserna Sool och Sanaag i Somaliland och i Puntland har det de senaste åren till och från brutit ut strider. Säkerhetssituationen i Somaliland får dock överlag betraktas som stabil.

Under tiden den 1 oktober till den 31 december 2010 har det rapporterats om strider mellan olika klaner i såväl Puntland som Somaliland. I Puntland dödades under samma tid flera polismän i bl.a. en bombexplosion i Galgalaområdet och det har förekommit attacker riktade mot representanter för den lokala administrationen. Mer än 200 personer har gripits i sådana sammanhang.

Skälen för avgörandet

I målet aktualiseras dels frågan om säkerhetssituationen i främst södra och mellersta Somalia är sådan att det kan anses pågå en inre väpnad konflikt där, dels om viss brottslighet kan föranleda uteslutning från att anses som skyddsbehövande.

1. Tillämpliga bestämmelser

Den 1 januari 2010 infördes ändringar i utlänningslagen till följd av två EU-direktiv; rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (skyddsgrundsdirektivet) och rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus (asylprocedurdirektivet).

4 kap. 1 § utlänningslagen har följande lydelse.

Med flykting avses i denna lag en utlänning som

- befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och
- inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd.

Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlännningen riskerar att utsättas för förföljelse eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot förföljelse från enskilda.

Som flykting ska även anses en utlänning som är statslös och som

- av samma skäl som anges i första stycket befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort, och
- inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, återvända dit.

Av 2 b § följer att en utlänning som omfattas av denna paragraf i vissa fall är utesluten från att anses som flykting.

Den tidigare bestämmelsen om skyddsbehövande i övrigt som återfanns i 4 kap. 2 § utlänningslagen har delats upp i två kategorier skyddsbehövande; alternativt skyddsbehövande och övrig skyddsbehövande. Den förstnämnda kategorin motsvarar begreppet alternativt skyddsbehövande i skyddsgrundsdirektivet och återfinns numera i 4 kap. 2 § utlänningslagen. Övrig skyddsbehövande, vilken omfattar sådana skyddsbehövande som inte omfattas av direktivet, regleras i 4 kap. 2 a § utlänningslagen.

4 kap. 2 § utlänningslagen har följande lydelse.

Med alternativt skyddsbehövande avses i denna lag en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § befinner sig utanför det land som utlännningen är medborgare i, därför att

1. det finns grundad anledning att anta att utlännningen vid ett återvändande till hemlandet skulle löpa risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller som civilperson löpa en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt, och

2. utlännningen inte kan, eller på grund av sådan risk som avses i 1 inte vill, begagna sig av hemlandets skydd.

Första stycket 1 gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlännningen löper sådan risk som där avses eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot att utlännningen utsätts för sådan risk genom handlingar från enskilda.

Första och andra styckena gäller även för en statslös utlänning som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort.

Av 2 c § följer att en utlänning som omfattas av denna paragraf i vissa fall är utesluten från att anses som alternativt skyddsbehövande.

4 kap. 2 a § utlänningslagen har följande lydelse.

Med övrig skyddsbehövande avses i denna lag en utlänning som i andra fall än som avses i 1 och 2 §§ befinner sig utanför det land som utlännningen är medborgare i därför att han eller hon

1. behöver skydd på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan att utsättas för allvarliga övergrepp, eller

2. inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökatastrof.

Första stycket 1 gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlännningen löper sådan risk som där avses eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot att utlännningen utsätts för sådan risk genom handlingar från enskilda.

Första och andra styckena gäller även för en statslös utlänning som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort.

Av 2 c § följer att en utlänning som omfattas av denna paragraf i vissa fall är utesluten från att anses som övrig skyddsbehövande.

Före lagändringen kunde uppehållstillstånd vägras en skyddsbehövande i övrigt om det på grund av hans eller hennes brottslighet fanns särskilda skäl att inte bevilja uppehållstillstånd eller om det fanns synnerliga skäl att inte bevilja

sådant tillstånd på grund av vad som var känt om utlänningens tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet (5 kap. 1 § andra stycket 2 utlänningslagen i dåvarande lydelse). I artikel 17.1 i skyddsgrundsdirektivet anges vilka utlänningslagar som är uteslagna från att anses som alternativt skyddsbehövande och övrig skyddsbehövande. Artikeln har implementerats genom 4 kap. 2 c § utlänningslagen och har följande lydelse.

En utlänning är utesluten från att anses som alternativt skyddsbehövande och övrig skyddsbehövande om det finns synnerlig anledning att anta att han eller hon

1. har gjort sig skyldig till sådana brott eller gärningar som avses i 2 b § första stycket 1 eller 3,
2. har gjort sig skyldig till ett grovt brott, eller
3. utgör en fara för rikets säkerhet.

Det som anges i första stycket gäller även en utlänning som har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av de brott eller gärningar som avses i första stycket 1 och 2.

2. Migrationsöverdomstolens bedömning.

a) Identitet och hemvist

A har till styrkande av sin identitet gett in ett somaliskt körkort. Även om körkortet inte styrker identiteten har han genomgående vidhållit att han kommer från Mogadishu. Han har också genom de svar som han lämnat på olika frågor gjort sannolikt att han haft sin hemvist där.

Migrationsöverdomstolen finner därför inte anledning att ifrågasätta att A kommer från Mogadishu i Somalia. Hans asylskäl ska därför provas mot Mogadishu och Somalia.

b) Åberopade personliga skyddsskäl

A har i huvudsak uppgett att han år 2002 attackerades i hemmet av personer tillhörande en annan gruppering inom samma huvudklan som han själv tillhör. Han ska ha skadats och behövt sjukhusvård. Vid ett återvändande till Somalia riskerar han enligt egen utsaga att dödas av den andra grupperingen som även tidigare dödat två av hans bröder.

Migrationsöverdomstolen instämmer i underinstansernas bedömningar att det som A uppger sig ha varit utsatt för inte är av sådan art och intensitet att han kan anses ha förföljts i sitt hemland. Inte heller har han, vid en framåtsyftande bedömning, gjort sannolikt att han känner en välgrundad fruktan för förföljelse vid en återkomst dit. Skäl för uppehållstillstånd på grund av flyktingskap föreligger därför inte.

Vidare finner migrationsöverdomstolen att A inte gjort sannolikt att han riskerar sådan behandling som avses i 4 kap. 2 § första stycket 1 första ledet utlänningslagen. Han kan därför inte heller beviljas uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande på denna grund.

c) Allvarlig och personlig risk på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt

För att kunna beviljas uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen krävs det för A:s del att han som civilperson löper allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt och att han enligt punkten 2 i samma stycke inte kan, eller på grund av sådan risk som avses i 1 inte vill, begagna sig av hemlandets skydd.

Av förarbetena till lagrummet framgår att med personlig risk avses normalt att det ska föreligga ett specifikt hot mot sökanden på grund av omständigheter som är hänförliga till sökandens personliga situation. Om det urskillningslösa

våldet som föreligger är så allvarligt att det finns grundad anledning att förmoda att en person genom sin blotta närvaro i landet skulle löpa en verklig risk att skadas kan dock kravet på personlig risk anses vara uppfyllt även om något specifikt hot mot just sökanden inte föreligger.
(Prop. 2009/10:31 s. 260.)

EU-domstolen har i sitt avgörande den 17 februari 2009 i mål C-465/07 (Elgafaji) gjort följande tolkning av artikel 15 c i skyddsgrundsdirektivet, jämförd med artikel 2 e i direktivet. För att ett allvarligt och personligt hot ska anses föreligga mot liv eller lem för en person som ansöker om alternativt skydd krävs inte att denne visar att hoten är specifikt riktade mot honom på grund av omständigheter som är hänförliga till hans personliga situation. Förekomsten av sådana hot kan i undantagsfall anses styrkt när det urskillningslösa våld som kännetecknar den pågående väpnade konflikten är så allvarligt att det finns grundad anledning att förmoda att en civilperson om han eller hon återsänds till det aktuella landet eller, i förekommande fall, till den aktuella regionen, genom sin blotta närvaro där, skulle löpa en verklig risk att utsättas för sådana hot.

Migrationsöverdomstolen fann i avgörandet MIG 2009:27 att det vid tidpunkten för prövningen förelåg ett tillstånd av inre väpnad konflikt i utlänningslagens mening i Somalias huvudstad, Mogadishu. Mot bakgrund av i aktuellt mål tillgänglig landinformation bedömer Migrationsöverdomstolen att det även i nuläget råder ett sådant tillstånd där. A kan därför för närvarande inte utvisas dit. Fråga är då om förhållandena i övriga Somalia är sådana att han i stället kan återvända dit, dvs. om han har ett internt flyktalternativ.

d) Inre väpnad konflikt i södra och mellersta Somalia?

Enligt Migrationsöverdomstolens avgörande MIG 2009:27 råder det ett tillstånd av inre väpnad konflikt i utlänningslagens mening om samtliga nedanstående förutsättningar är uppfyllda.

I. De svåra motsättningarna mellan befolkningsgrupperna innefattar utdragna och alltjämt pågående stridigheter mellan väpnade regeringsstyrkor och en eller flera andra organiserade väpnade grupper eller mellan två eller flera sådana grupper som strider mot varandra.

II. Stridigheterna är av sådan karaktär att de går utöver vad som kan klassas som inre oroligheter eller vad som endast utgör sporadiska eller isolerade våldshandlingar.

III. Det är utmärkande för civilbefolkningens situation att det våld som konflikten för med sig är urskillningslöst och så allvarligt att det finns grundad anledning att förmoda att en civilperson genom sin blotta närvaro skulle löpa en verklig risk att utsättas för ett allvarligt och personligt hot mot liv och lem.

I avgörandet slog Migrationsöverdomstolen även fast att det är möjligt att begränsa prövningen av om det föreligger en inre väpnad konflikt i ett land till en viss del av landet.

Av den landrapportering som åberopats av Migrationsverket och som tillförts målet av Migrationsöverdomstolen framgår att situationen i södra och mellersta Somalia är mycket instabil och oberäknelig på grund av ständigt uppblossande strider. I vissa regioner har det varit fråga om dagliga strider. I andra regioner har det förekommit sporadiska strider som blossat upp för en tid för att sedan avta och i en del fall upphöra helt.

Enligt Migrationsöverdomstolens uppfattning tyder landinformationen på att striderna i södra och mellersta Somalia ökat under senare tid. Hur situationen där kommer att utvecklas är mycket oförutsägbart. Det är också svårt att få tag i detaljerad och helt uppdaterad information då internationella organ inte

längre kan uppehålla sig i dessa delar av Somalia på grund av den rådande säkerhetssituationen. Mot bakgrund av stridernas omfattning, karaktär, geografiska spridning och de följder dessa har och får för civilbefolkningen samt avsaknaden av mer utförlig information om förhållandena i södra och mellersta Somalia är det i nuläget inte möjligt att begränsa prövningen av om det föreligger en inre väpnad konflikt mot endast vissa delar av södra och mellersta Somalia.

Migrationsöverdomstolen finner att tillgänglig landinformation ger stöd för bedömningen att det för närvarande råder ett tillstånd av inre väpnad konflikt i utlänningslagens mening i hela södra och mellersta Somalia, dvs. i de delar av Somalia som inte utgörs av Somaliland och Puntland. A löper sålunda vid ett återvändande till södra eller mellersta Somalia genom sin blotta närvaro som civilperson en allvarlig och personlig risk att skadas där.

e) Internt flyktalternativ

För att ett internt flyktalternativ ska kunna anses föreligga måste det dels vara fråga om ett relevant alternativ, dvs. den enskilde ska på annan ort eller inom ett annat område ha tillgång till ett effektivt skydd, dels ska det vara rimligt att utläningen begagnar sig av ett sådant alternativ (se bl.a. MIG 2007:9). Migrationsverket har bevisbördan för att ett internt flyktalternativ föreligger och det ankommer företrädesvis på Migrationsverket att identifiera det område i hemlandet som skulle kunna utgöra ett internt flyktalternativ i det enskilda fallet (jfr MIG 2009:4).

Eftersom Migrationsöverdomstolen bedömt att det råder en inre väpnad konflikt i hela södra och mellersta Somalia är någon internflykt dit inte möjlig. Då uppkommer frågan om A kan ta sin tillflykt till Somaliland eller Puntland.

Av landinformationen får det anses klarlagt att säkerhetsläget i Somaliland och Puntland ligger på en acceptabel nivå och att det är möjligt för asylsökande därifrån utan individuella skyddsskäl att återvända dit. Ett internt flyktalternativ till Somaliland eller Puntland är emellertid endast möjligt för personer som betraktas som hemmahörande där eller på annat sätt har anknytning dit. Utredningen i målet ger inte stöd för att A har någon som helst anknytning till dessa delar av Somalia. Enligt Migrationsöverdomstolens uppfattning finns det därför inte något internt flyktalternativ för honom.

A är följaktligen alternativt skyddsbehövande och ska beviljas uppehållstillstånd under förutsättning att han inte av något skäl ska anses vara utesluten som skyddsbehövande.

f) Uteslutandegrund

Av utredningen i målet framgår att A den 27 maj 2008 dömts för urkundsförfalskning och osant intygande till fängelse i två månader. Brotten har begåtts dels under hösten 2007, dels den 12 maj 2008.

Migrationsdomstolen fann vid en sammantagen bedömning av omständigheterna att det förelåg särskilda skäl att vägra A uppehållstillstånd, i enlighet med den dåvarande bestämmelsen i 5 kap. 1 § andra stycket 2 utlänningslagen, på grund av den brottslighet han gjort sig skyldig till.

Som framgått ovan krävs numera för att en utlänning ska vara utesluten från att anses som alternativt skyddsbehövande och övrig skyddsbehövande att det finns synnerlig anledning att anta att han eller hon har gjort sig skyldig till ett grovt brott (4 kap. 2 c § utlänningslagen). Även om A gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet kan brotten inte betecknas som grova i den mening som krävs för att han ska kunna uteslutas från att betraktas som alternativt skyddsbehövande.

g) Uppehållstillstånd och skyddsstatusförklaring

Sammanfattningsvis har Migrationsöverdomstolen gjort bedömningen att A är att anse som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen. Han har således rätt till uppehållstillstånd i Sverige och ska beviljas alternativ skyddsstatusförklaring (se 5 kap. 1 § första stycket och 4 kap. 3 a § första stycket utlänningslagen).

När det föreligger ett skyddsbehov enligt utlänningslagen är utgångspunkten att uppehållstillståndet ska vara permanent. Om grunden för uppehållstillståndet är att utlänningen inte kan återvända till sitt hemland på grund av att det där råder en yttre eller inre väpnad konflikt kan det emellertid finnas omständigheter, såsom konfliktens art och omfattning och bedömningen av dess varaktighet, som gör att uppehållstillståndet bör tidsbegränsas. Ett annat skäl för att bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan vara utlänningens bristande vandel. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd förutsätter att utlänningen innehar en passhandling (se MIG 2007:30). A saknar en sådan handling.

Mot denna bakgrund finner Migrationsöverdomstolen att det bör överlåtas till Migrationsverket att bedöma om A ska beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för en tid om minst tre år i enlighet med 5 kap 1 § tredje stycket utlänningslagen eller om tillståndet ska vara permanent.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen upphäver migrationsdomstolens dom och Migrationsverkets beslut - utom såvitt avser ersättning till offentligt biträde - och beviljar A uppehållstillstånd. Migrationsöverdomstolen beviljar A status som alternativt skyddsbehövande.

Sökord: Allvarlig risk; Alternativt skyddsbehövande; Asyl; Främlingspass; Geografisk avgränsning; Inre väpnad konflikt; Internt flyktalternativ; Permanent uppehållstillstånd; Personlig risk; Somalia; Tidsbegränsat uppehållstillstånd; Uteslutandegrund

Litteratur: Prop. 2009/10:31 s. 260
